

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
14.01.2021

КАРАР
№ 7

**“2021 елга Тәтеш муниципаль районының әйләнә-тирә мохитен саклау”
муниципаль программасын раслау турында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында »
06.10.2003 ел, №131-ФЗ Федераль закон, 10.01.2002 ел, №7-ФЗ «Әйләнә-тирә мохитне
саклау турында» гы Федераль закон нигезендә, Тәтеш муниципаль районы Башкарма
комитеты КАРАР БИРӘ::

1. Расларга прилагаемую муниципаль программа «әйләнә-тирә мохитне Саклау
турында Тәтеш муниципаль районы 2021 ел».
2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында
бастырып чыгарырга [.http://pravo.tatarstan.ru/](http://pravo.tatarstan.ru/) Татарстан Республикасы Тәтеш
муниципаль районының рәсми сайтында урнаштыру юлы белән халыкка игълан итәргә.
<http://tetushi.tatarstan.ru/>.
3. Әлеге карарның үтөлешен контрольдә тотуны Тәтеш муниципаль районы Башкарма
комитеты житәкчесе урынбасары А.Ф. Әхмәтшинга йөкләргә.

Житәкче

А.Б. Семенычев

Тәтеш муниципаль районы
Башкарма комитетының
2021 елның 14 гыйнварындагы
7 номерлы карарына
Кушымта

**“2021 елга Тәтеш муниципаль районының әйләнә-тирә мохитен саклау”
муниципаль программасы**

ПРОГРАММА ПАСПОРТЫ

Программаның Исеми:	“2021 елга Тәтеш муниципаль районының әйләнә-тирә мохитен саклау” муниципаль программасы
Хокукий нигез программалары:	«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында ” 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон»; «Әйләнә-тирәлекне саклау турында ” 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон»
Программа заказчысы:	Тәтеш муниципаль районы башкарма комитеты
Программаны эшләүче:	Тәтеш муниципаль районы Башкарма комитетының төзелеш, ТКХ һәм энергетика бүлеге
Программаны башкаручы:	Тәтеш муниципаль районы башкарма комитеты
Программаның Максатлары:	Тәтеш муниципаль районы территориясендә экологик хәлне яхшырту; норматив хокукий актлар нигезендә әйләнә - тирә мохит компонентларының сыйфатын тәэмин итү; районның жирле үзидарә органнарының, физик һәм юридик затларның әйләнә-тирә мохитнең торышы турындагы мәгълүматка, әйләнә-тирә табигый мохит мониторингы һәм аның компонентларына тәэсир итү чыганақларына булган ихтыяжын тәэмин итү.
Программаның Бурычлары:	муниципаль районның социаль-икътисадый өлкәсен үстерергә, булган табигый ресурслардан рациональ файдаланырга, шулай ук икенчел ресурсларны максималь рәвештә кулланырга, житештерү һәм куллану калдықларын утильләштерергә мөмкинлек бирә торган әйләнә-тирәлеккә антропоген йөкләнешне булдырмый торган проектларны (чараларны) тормышка ашыру; әйләнә-тирә табигый мохитнең сыйфатын яхшырту яки аны уңай Параметрларга кадәр торгызу.
Программаны тормышка ашыру механизмы:	Программа кушымта итеп бирелә торган чаралар (программага кушымта) нигезендә тормышка ашырыла.
Программаны тормышка ашыру вакыты:	2021 ел
Финанслау күләме һәм чыганақлары:	Программа район бюджетыннан, муниципаль берәмлекләр бюджетыннан, РФ бюджетыннан, ТР бюджетыннан финанслана. Программаны финанслауның гомуми күләме-19 124,50 мең сум. Искәрмә: финанслау күләмнәре төрле дәрәжәдәгә бюджетларны эшлөгәндә төгәлләштерелергә тиеш.

Программа чараларының көтелгән соңгы нәтижеләре:	житештерү калдыкларын оешкан төстә урнаштырганда экологик һәм санитар-эпидемиологик куркынычсызлыкны тәэмин итү; су объектларының, су биологик ресурсларының яшәү тирәлеген буларак, торышын яхшырту.
---	--

Кереш

Табигать һәм аның байлыгы Татарстан Республикасының күпмилләтле халкы байлыгы, кешенең яшәү мөхите, аның тотрыклы социаль-иқтисади үсешенә табиғый нигезе булып тора.

Хәзерге вакытта әйләнә-тирә мөхитне саклау беренче планга куела. Проблемага житәрлек игътибар бирелмәү нәтижеләре катастрофик булырга мөмкин. Сүз кешелекнең иминлеге турында гына түгел, ә аның исән калуы турында да бара. Бигрәк тә табиғый мөхитнең деградациясе котылгысыз булып калырга мөмкин булуы борчый.

Табигатьне саклау-безнең бурыч, социаль проблема. Тәтеш муниципаль районында әйләнә-тирәлекне саклау мәсьәләсе, аның урнашу сәбәпле, аеруча әһәмияткә ия, чөнки жир рельефы Идел елгасына алып баручы тирән балкалар һәм чокырлар белән катлаулана. Шунның нәтижәсендә шәһәр халкының санкцияләnmөгән көнкүреш калдыклары чүпкегә барлыкка килергә мөмкин.

Әйләнә-тирә мөхитне саклау проблемасының бүгенге көндәге актуаль мәсьәләләр дәрәжәсенә чыгуы һәм аерым дәлилләр таләп итмәве турындагы Тезис. Бүгенге һәм киләчәк буын кешеләренә тормыш сыйфаты әлеге бурычны хәл итүгә турыдан-туры бәйле.

1. Төп төшенчәләр һәм терминнар

Әлеге программада түбәндәге төп терминнар һәм билгеләмәләр кулланыла:

Әйләнә-тирә мөхит – атмосфера һавасы, Жирнең озон катламы, су, тупрак, жир асты байлыклары, хайваннар һәм үсемлекләр дөньясы, шулай ук аларның үзара бәйләнешендәге климат;

Әйләнә-тирә мөхитне саклау-табигать һәм кешенең гармонияле бәйләнешенә, әйләнә-тирәлекнең сыйфатын яхшыртуга, табиғый ресурсларны рациональ куллануға һәм яңадан житештерүгә юнәлтелгән дәүләт һәм ижтимагый чаралар системасы;

Табиғый ресурслар-жәмгыятьнең матди, мәдәни һәм башка ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен хужалык һәм башка эшчәнлек процессында кулланыла торган әйләнә-тирә мөхитнең состав өлешләре;

Әйләнә-тирәлекне саклау чаралары-әйләнә-тирәлекне саклауға һәм аның сыйфатын яхшыртуға юнәлтелгән технологик, техник, оештыру, социаль һәм экономик чаралар комплексы;

Экологик куркынычсызлык-шөхеснең, жәмгыятьнең тормыш-көнкүреш мәнфәгатьләрен һәм хокукларын, әйләнә-тирәлеккә антропоген һәм табиғый йогынтылар нәтижәсендә барлыкка килгән куркынычлардан саклауның торышы.

2. Проблема эчтәлек һәм нигезләү кирәклеген һәм аны программа ысулы белән хәл итү

Программа Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы территориясендә табигать саклау эшчәнлеген тормышка ашыру буенча төп чараларның эчтәлеген билгели торган, экологик хәлне акрынлап яхшыртуга юнәлтелгән норматив документ булып тора. Тәкъдим ителә торган гамәлләр системасы район жирле үзидарә органнарының, табигать саклау органнарының, жәмәгать берләшмәләренең һәм халыкның әйләнә-тирә мониторинг, табигый ресурсларны саклау, алардан рациональ файдалану, зарарлы йогынтылардан саклау, табигый экологик системаларны, табигый ландшафтларны һәм табигый комплексларны саклау буенча киң колачлы чаралар оештыру һәм үткәрүне күздә тотта.

Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районында яшәүчеләрнең экологик культурасын формалаштыру, халыкка, бигрәк тә балалар һәм яшүсмерләргә экологик тәрбия һәм белем бирү дәрәжәсен күтәрү гражданның әйләнә-тирәлеккә җаваплы карашын дәлил булып тора. Шулу вакытта әйләнә-тирә мохитне саклауның һәм табигатьтән рациональ файдалануның барлык аспектлары турында халыкка хәбәр итмичә, гражданның әйләнә-тирә мохит торышы турында дәрәс мәгълүмат алу хокукын тормышка ашырмыйча, аның аңында һәм үткәрүендә радикаль үзгәрешләр булмаячак.

Әлеге проблемаларны комплексли хәл итү өчен әлеге Программа эшләнгән.

3. Программаның максаты, бурычлары, сроклары һәм этаплары

Программаның Максаты::

* Татарстан Республикасы Тәтеш муниципаль районы территориясенең уңай әйләнә-тирә мохитен тәэмин итү, санитар торышын яхшырту.

* жәмгыятьтә экологик культура формалаштыру, аңлы шәхес һәм жәмгыять тарафыннан табигатькә һәм әйләнә-тирә мохиткә, башка кешеләрнең үз сәламәтлегенә һәм сәламәтлегенә җаваплы карарга кирәк.

Бурыч:

Әлеге Программа түбәндәге төп бурычларны күздә тотта::

* деградацияне булдырмау һәм табигый комплексларны саклау;

* табигый ресурсларны әйләнә-тирә мохит компонентлары буларак саклау һәм рациональ файдалану чараларын гамәлгә ашыру;

• экологик белем бирү һәм халыкка әйләнә-тирәлекнең торышы турында мәгълүмат бирү системасын оештыру, экологик культура формалаштыру.

3. 2021 елга Тэтеш муниципаль районьнда эйлэнэ-тирэ мохитне саклауга юнэлдерелгэн чаралар исемлеге

№ п/п		Источник финансирования	Всего, тыс. руб.	Эффект от принятых мероприятий
1	Разработка нормативных актов муниципального района по приоритетным направлениям природоохранной деятельности	-		Подготовка правовой основы для организации природоохранной деятельности
2	Организация работы комиссии по экологической безопасности, природопользованию и санитарно-эпидемиологическому благополучию	-		Подготовка правовой основы для организации природоохранной деятельности
3	Разработка деклараций безопасности гидротехнических сооружений	местный бюджет	586,00	Определение мер, направленных на обеспечение нормативного уровня безопасности гидротехнических сооружений. Улучшение санитарно-экологической обстановки.
4	Выявление и ликвидация мест несанкционированного размещения отходов			Предотвращение негативного воздействия, оказываемого на окружающую среду. Улучшение санитарно-экологической обстановки.
5	Разработка проекта сокращения СЗЗ сибирязвенного захоронения, получение экспертного заключения на проект СЗЗ в ФБУЗ "Центр гигиены и эпидемиологии в Республике Татарстан", получение санитарно-эпидемиологического заключения на проект СЗЗ в Управлении Роспотребнадзора по Республике Татарстан, согласование проекта СЗЗ в Федеральной службе по надзору в сфере защиты прав потребителей и благополучия человека (г. Москва) (РТ, Тетюшский р-н, с. Урюм, ул. Кирова, в 70 м от дома 28)	местный бюджет	300,00	Увеличение площади территории района для развития населенных пунктов. Улучшение санитарно-экологической обстановки.
6	Строительство водопроводных сетей в с. Кошки-Новотимбаево	бюджет РТ, бюджет РФ	4200,00	Улучшение качества питьевой воды, улучшение санитарно-экологической обстановки.

7	Строительство водопроводных сетей в с. Федоровка	бюджет РТ, бюджет РФ	6700,00	Улучшение качества питьевой воды, улучшение санитарно-экологической обстановки.
8	Разработка проекта для строительства водопроводных сетей в с. М.Атряси	бюджет РТ, бюджет РФ	800,00	Разработка ПИР для выполнения строительно-монтажных работ в плановые годы в целях улучшения качества питьевой воды, улучшения санитарно-экологической обстановки.
9	Строительство площадок ТКО в д.Чув. Чикилдым, д.Тат. Чикилдым, с.Утямишево, с.Чув.Черепаново	бюджет РФ,бюджет РТ, местный бюджет, внебюджетные источники	537,00	Создание и обустройство площадок накопления ТКО, улучшение экологической обстановки.
10	Благоустройство территории родника в с. Татарская Беденьга	бюджет РФ,бюджет РТ, местный бюджет, внебюджетные источники	50,00	Обустройство родника, обеспечение комфорта граждан, улучшение экологической обстановки.
11	Строительство площадок ТКО в с. Татарская Беденьга	бюджет РФ,бюджет РТ, местный бюджет, внебюджетные источники	65,00	Создание и обустройство площадок накопления ТКО, улучшение экологической обстановки.
12	Благоустройство родника в с.Бессоново	бюджет РФ,бюджет РТ, местный бюджет, внебюджетные источники	70,00	Обустройство родника, обеспечение комфорта граждан, улучшение экологической обстановки.
13	Строительство площадок ТКО в с.Бессоново, с.Верхние Тарханы	бюджет РФ,бюджет РТ, местный бюджет, внебюджетные источники	260,00	Создание и обустройство площадок накопления ТКО, улучшение экологической обстановки.
14	Благоустройство территории родника в с.Н.Тарханы	бюджет РФ,бюджет РТ, местный бюджет,	165,00	Обустройство родника, обеспечение комфорта граждан, улучшение экологической обстановки.

		внебюджетные источники		
15	Строительство площадок ТБО в с.Н.Тарханы	бюджет РФ, бюджет РТ, местный бюджет, внебюджетные источники	114,00	Создание и обустройство площадок накопления ТКО, улучшение экологической обстановки.
16	Строительство площадок ТКО в с. Малая Турма, д.Чулла	бюджет РФ, бюджет РТ, местный бюджет, внебюджетные источники	89,501	Создание и обустройство площадок накопления ТКО, улучшение экологической обстановки.
17	Строительство площадок ТКО в с. Малое Бисярино, с. Малое Шемякино	бюджет РФ, бюджет РТ, местный бюджет, внебюджетные источники	179,00	Создание и обустройство площадок накопления ТКО, улучшение экологической обстановки.
18	Строительство площадок ТКО в д.Красные Тарханы	бюджет РФ, бюджет РТ, местный бюджет, внебюджетные источники	114,00	Создание и обустройство площадок накопления ТКО, улучшение экологической обстановки.
19	Строительство площадок ТКО в с. Кильдюшево	бюджет РФ, бюджет РТ, местный бюджет, внебюджетные источники	130,00	Создание и обустройство площадок накопления ТКО, улучшение экологической обстановки.
20	Строительство площадок ТКО в с. Кадышево, с. Киртели	бюджет РФ, бюджет РТ, местный бюджет, внебюджетные источники	255,00	Создание и обустройство площадок накопления ТКО, улучшение экологической обстановки.

21	Благоустройство территории родника в с. Киртели	бюджет РФ, бюджет РТ, местный бюджет, внебюджетные источники	100,00	Обустройство родника, обеспечение комфорта граждан, улучшение экологической обстановки.
22	Строительство площадок ТКО в с. Кляшево, с. Тоншерма	бюджет РФ, бюджет РТ, местный бюджет, внебюджетные источники	474,501	Создание и обустройство площадок накопления ТКО, улучшение экологической обстановки.
23	Строительство площадок ТКО в с. Кошки-Новотимбаевское, д. Салмановка, д. Максимовка, д. Починок Новольяшево, д. Тайба Таушево	бюджет РФ, бюджет РТ, местный бюджет, внебюджетные источники	266,00	Создание и обустройство площадок накопления ТКО, улучшение экологической обстановки.
24	Строительство площадок ТКО в с. Ляшево, с. Ямбухтино, с. Большое Бисярино	бюджет РФ, бюджет РТ, местный бюджет, внебюджетные источники	228,00	Создание и обустройство площадок накопления ТКО, улучшение экологической обстановки.
25	Строительство площадок ТКО в с. Ильинское, с. Баймат, с. Долгая Поляна	бюджет РФ, бюджет РТ, местный бюджет, внебюджетные источники	114,00	Создание и обустройство площадок накопления ТКО, улучшение экологической обстановки.
26	Благоустройство территории родника в с. Монастырское	бюджет РФ, бюджет РТ, местный бюджет, внебюджетные источники	300,00	Обустройство родника, обеспечение комфорта граждан, улучшение экологической обстановки.
27	Строительство площадок ТКО в с. Зеленовка, с. Колунец, с. Кушкуй	бюджет РФ, бюджет РТ, местный бюджет, внебюджетные источники	545,501	Создание и обустройство площадок накопления ТКО, улучшение экологической обстановки.

28	Строительство площадок ТКО в с. Сяндюковское, с.Вожжи С	бюджет РФ, бюджет РТ, местный бюджет, внебюджетные источники	260,00	Создание и обустройство площадок накопления ТКО, улучшение экологической обстановки.
29	Строительство площадок ТКО в с.Урюм, д.Ивановка, с. Кашка, с. Пролей-Каша	бюджет РФ, бюджет РТ, местный бюджет, внебюджетные источники	374,00	Создание и обустройство площадок накопления ТКО, улучшение экологической обстановки.
30	Строительство площадок ТКО в с.Федоровка, с.Алекина Поляна, с.Удельное Нечасово	бюджет РФ, бюджет РТ, местный бюджет, внебюджетные источники	748,00	Создание и обустройство площадок накопления ТКО, улучшение экологической обстановки.
31	Приведение биотермических ям и сибиреязвенных захоронений, расположенных на территории Тетюшского муниципального района, в удовлетворительное ветеринарно-санитарное состояние	бюджет РТ	1100,00	Улучшение санитарно-экологической обстановки.
ИТОГО по программе			19124,50	